

Değerler Eğitimi

BİNGÖL İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

İçindekiler

- 1 *Peygamber Hayatından Örnekler*
- 2 *Sahabe Hayatından Örnekler*
- 3 *Bostan ve Gülistan'dan Hikâyeler*

- Arge Birimi -

Lise Kademesi Uygulama

Her hafta Pazartesi günü kitap okuma saatinde öncelikle Peygamber (sav) hayatından örnek verilen metni okuyup "Öğrendim" kısmında yer ala boşluktaki açıklamayı doldurmalıdır. Bostan ve Gülistan hikâyesi okuduktan sonra hikâyeden öğrenilenler "Oku-Yorum" kısmına yazılmalıdır.

Medeniyetin İzinde...

Peygamber'in (sav) Hayatından Değerler Eğitimi

Dış görünüşe önem verirdi. Dağınıklığı sevmezdi.

Nitekim bir seferinde Resûlullah mesciddeyken, saç-sakalı karışmış bir adam çıkagelmmişti. Hazret-i Peygamber, eliyle ona saç ve sakalını düzeltmesini işaret etti. Adam, bu emri yerine getirdiğinde Allah Resûlü: "Bu hâl, herhangi birinizin şeytan gibi saç-başı dağınık dolaşmasından daha güzel değil mi?" buyurdular. (Muvatta', Şaar, 7)

Öğrendim

Bugün ben de dış görünüşüme baktım ve kendi kendime dedim ki: "Efendimiz savbenim bu halimi görseydi....."

Peygamberleri gibi eminlerdi.

"Bir çoban sürüsünü otlatırken, kurt koşarak gelip sürüden bir koyun kaptı. Çoban kurdun peşine düştü ve koyunu ondan kurtardı. Ancak kurt, çobana dönüp bakarak:

Sahabelerin Vasıfları

«Bu koyunlara "yırtıcı hayvanlar günü"nde (fitne zamanında), onlara benden başka çobanın olmadığı zamanda kim bakacak?» dedi."

Bunun üzerine insanlar:

"-Sübhânallah! (Kurt konuşur mu?)" diye hayrete ettiler.

Bunun üzerine Rasûlullah Efendimiz (s.a.v):

"-Buna ben inanıyorum, Ebû Bekir ve Ömer de inanıyor!" buyurdular.

Hâlbuki o esnâda Ebû Bekir ve Ömer orada değillerdi.

Bostan İle Gülistan

Gülistan- İkinci Hikâye

Horasan sultanlarından biri rüyasında, Sebük Tegin oğlu Gazneli Sultan Mahmud'u vefatından 100 yıl sonra bütün vücudu toprak olmuş, yalnız gözleri yuvasında döner halde bakarken görmüş. Bilge tabirciler bu rüyanın yorumundan âciz kalmışlar. İçlerinden sadece bir derviş, sultanın huzuruna edebiyatla çıkıp "Gözleri hâlâ bakıyor, çünkü mülkü başkalarının elinde. Bedeni ise toprak, zira ölümü muhakkak. Hasretle; 'Mülküm kimlerin elinde, acaba ne oldu?' diye inlemektedir. " demiş. Nice şöhretli kişileri toprağın altına gömmüşler.

*Bugünse yeryüzünde varlıklarından bir iz bile yoktur.
O zayıf, cömert ihtiyarı toprak altına teslim ettiler.
Toprak onu öyle yedi ki, geriye kemiği bile kalmadı.
Bir tek Enûşirvân* adı, adaleti ile diridir,
Her ne kadar ölmüş ve çok zaman geçmiş olsa d.
Arkadaş! Filanca öldü diye tellâllar seslenmeden
Derhal iyilik yap ve ömrünü ganimet bil.*

* Sasani Devleti'nin Hükümdarı

Oku-Yorum

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Peygamber'in (sav) Hayatından Değerler Eğitimi

Diş
temziliğine
çok önem
verirlerdi.

*Ebû Hüreyre (ra) Resûlullah'ın (as) şöyle buyurduğunu haber vermektedir: "Şayet ümmetime zor geleceğinden endişe etmeseydim, her abdest alışlarında onlara misvak kullanmalarını/dişlerini fırçalamalarını emrederdim."
(Buhari, Savm, 27)*

Öğrendim

Artık ben de Resulullah (sav) gibi diş temizliğine önem verdim. Bugünden sonra her abdest alışımında dişlerimi temizlemeye gayret edeceğim. Mesela bugün.....

Sahabelerin Vasıfları

İnsanlara
karşı çok
nezaketliyler.

Hiz. Ömer Hiz. Cerir'inde içinde bulunduğu bir grup Müslümanla birlikte oturuyordu. Hoşlanmadığı bir koku duydu. "Koku kimden geliyorsa gitin, abdest alsın dedi! dedi. Hiz. Cerir: "ey Müminlerin emiri, hepimiz abdest alabilir miyiz? diye sordu. Teklif Hiz. Ömer'in çok hoşuna gitti, "Hay yaşayasın! Müslüman olmadan önce de ariftin, şimdi de öylesin" diyerek Hiz. Cerir'i takdir etti.

Bostan İle Gülistan

Gülistan- Üçüncü Hikâye

Bir sultanın Şehzadelerinden birinin kısa ve sade, kardeşlerinin ise uzun ve güzel olduklarını işittim. Kısacası sultan kısa boylu oğlunu küçümsüyormuş. Bir gün ona anlamlı anlamlı bakmış. Zeki şehzade durumun farkına varmış. Babasına hürmette kusur etmeden “Ey baba! Akıllı kısa, cahil uzundan daha iyidir.” demiş.

“Boyca her uzun olanın kıymeti de büyük olmasa gerektir. Çünkü koyun temiz, fil ise murdardır.”

Yeryüzündeki dağların en küçüğü Tûr'dur.

Fakat kıymeti Allah katında öteki dağlardan daha büyüktür.

İşittin mi bir gün bir zayıf âlim,

Bir şişman ahmağa şöyle demiş:

“Arap atı her ne kadar zayıf ise de

Bir tavlı eşekten daha seridir.”

Şehzadenin sözlerine babası için için gülmüş, saray erkânı pek beğenmişler, kardeşleri ise incinmişler.

Bir insan söz söylemedikçe

Ayıbı ve hüneri gizli olur

Her ormanı boş sanma.

İçinde uyuyan bir kaplan olur.

O sırada çetin bir düşmanın sultana savaş ilan ettiğini işittim. İki ordu karşı karşıya gelmişler. Meydanda atını ilk koşturan kısa boylu şehzade olmuş ve düşmana cesurca şöyle seslenmiş:

Cenk günü size sırtını dönecek kadar korkak değilim ben.

Kanlı toprak arasında baş arıyorsan bil ki işte o benim.

Harbe giren kendi, kaçansa ordunun kanıyla oynar. Şehzade bunları söyledikten sonra düşmana hücum etmiş. Karşı saftan birkaç yiğidi yere sermiş. Ardından dönüp babasının huzuruna gelerek yeri öpmüş ve:

*Muhterem babacığım, sana değersiz görünmüştüm.
Sense pişmanlığı hüner sanmaktaydın.
Savaş meydanında ince belli Arap atı işe yarar.*

Koşmaktan âciz besili öküzler ne yapsın! Dedikten sonra adamakıllı huzursuzlanan ordusunu dolaşmaya başlamış. Meğer sayıca çok, bunlar az imişler. Askerin bir kısmı kaçmak istemiş. Şehzade “Yiğitlerim” diye onlara seslenmiş, “savaşın da kadın elbisesi giymeyin.”

Şehzadenin sözleri süvarileri hırslandırmış. Onun üzerine hemen düşman hücum etmişler ve aynı gün içinde savaşı zaferle bitirmişler. Oğlunun bu zaferine sultan, şehzadesinin alnını öperek onu bağrına basmış ve hemen oracıkta veliahdı olduğunu haykırmış. Kardeşleri onu kıskanmışlar. Yemeğine zehir koymuşlar. Çardaktan bu suikastı gören kız kardeşi, pencerenin pervazlarını çarparak onu uyarmış. Zeki şehzade hileyi anlayıp yemekten elini çekerek kardeşlerinin duyabileceği bir sesle; “Hünerli kişiler ölsün de, hünersizler geride kalsın. Bu olacak iş mi!” demiş.

Dünyada Hümâ kuşu kalmasa dahi

Baykuşun gölgesine kimse yanaşmaz. Hadiseyi sultana duyurmuşlar. Bunun üzerine sultan oğullarını huzuruna çağırıp onları bir bir cezalandırmış. Sonra kardeşler arasındaki kıskançlığı bitirmek üzere memleketinden her birine istedikleri yerleri taksim etmiş. Nitekim bu taksimden sonra gerçekten de fitne bitmiş tükenmiş.

Bilgeler; “On derviş bir kilime sığar da iki sultan bir cihana sığmaz.” der.

Allah dostu, bir ekmeğin yarısını yerse,

Diğer yarısını fakirlere sunar.

Bir sultan 7 kıtaya sahip iken,

Diğer bölgeleri de almayı arzular.

Oku-Yorum

Peygamber'in (sav) Hayatından Değerler Eğitimi

Sözünde
Durudu.

Abdullah İbnu Ebi'l-Hamsa (radıyallahu anh) anlatıyor: Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e daha bi'set (peygamberlik) gelmezden önce bir şey satın almıştım. O alış-verişten ona hala bir miktar (borç) bakiyesi kalmıştı. Ben o kalanı, kendisine yerinde vermeyi vaadettim. Ama bunu unuttum. Üç gün geçtikten sonra hatırladım, geldiğimde o hala (sözleştiğimiz) yerindeydi. "Ey genç, bana meşakkat verdin, ben üç gündür burada seni bekliyorum!" buyurdular. Ebu Davud, Edeb 90

Öğrendim

Söz verme hususunda biraz daha dikkatli olmalıyım. Çünkü.....

Sahabelerin Vasıfları

Giyim
kuşamları
mütevaziydi.

Said bin Ebî Bürde anlatıyor: "Babam bana 'Ey Oğul! Biz Peygamberle beraber olduğumuz devrede bizi görseydin, yağmur yağdığında üzerimizden gelen koyun kokusunu duyacaktın. Çünkü bizim elbiselerimiz kaba yündendi." dedi

Bostan İle Gülistan

Gülistan- Dördüncü Hikâye

Arap hamîlerinden bir topluluk bir dağ başına yerleşmiş, kervan yolunu ele geçirmişlerdi. O bölgede yaşayan cümle halk onların hilelerinden, azgınlıklarından ve talanlarından haylice ürkmüşlerdi. Üzerlerine varmak isteyen sultan orduları da üstelik bir bir mağlup olmuştu. Çünkü sığındıkları yer varılması çetin kuytu bir mekândı. Orada kerpiçten kaleleri vardı. Bu musibet durum üzerine bölge halkının ileri gelenleri toplanıp, yol kesicilerin sürülmesi için karşılıklı fikir alışverişlerinde bulundular. “Bu topluluğun önü alınmazsa bir zaman sonra onlarla başa çıkılmaz” düşüncesinde birleştiler.

*Yeni kök salmış bir ağacı
Bir adam bile yerinden söküp alır.
Hayli zaman geçerse üstünden
Pehlivanlar bile çaresiz kalır.
Pınar başını bir kürekle kapatırsın ama,
Su çoğalınca fille dahi geçemezsin.*

Uzun görüşmeler neticesinde bir gözcü gönderip uygun ânı kollamaya karar verdiler. O günden sonra gözcü gündüz ve gece ara vermeden onları gözetlemeye başladı. Sonunda bir gün bu haramiler bir kavmin üzerine savaşmaya gittiler. Gözcü gelip olanları haber verdi. Derhâl bir öncü grup eşliğinde, daha önce savaşlarda kahramanlık gösteren yiğitler o sarp dağa çıkıp, hendeklerinde gizlendiler. Gece oldu sonra. Hırsızlar geri döndüler. Döndükleri yol çok uzun, ganimetleri pek ağırdı. Hepsi yorgun düşmüş bir halde uykuya daldılar.

*Güneş batmış karanlık çoktanm çökmüş idi.
Yunus peygamberi sanki bir balık yutmuş idi.*

Gecenin ilk çeyreğinde yiğitler, saklandıkları hendeklerden bir bir çıktılar. Gaflet uykusuna yatan haramilerin ellerini, kollarını bağladılar. Tan yeri ağardığından getirip sultanın huzuruna çıkardılar. Sultan bunları görür görmez hepsinin katlini emretti.

Bostan İle Gülistan

Tesadüf bu ya, aralarında gençliğin ilk meyvesi henüz olgunlaşmış, yanak bahçesi yeşilliğe yeni vurmuş bir delikanlı vardı. Vezirlerinden biri sultanın huzurna gelip eteğini öperek: “ Bu çocuk hayat bahçesinde henüz meyve vermemiş, taze baharında bir fayda elde etmemiş.” diye yalvarıp yakarmaya başladı. “Onun kanını bağışlarsanız Sultanım beni mutlu edersiniz.”

Bu yakarıları duyan sultan yüzünü ekşitti. Duyduğu sözlerin hoşuna gitmediğini sesiyle belli ederek şöyle dedi:

Soysuz kişi iyilerden terbiye almaz.

*Yeteneksiz adamı terbiye etmeye çalışmak,
Kubbe üzerinde ceviz tutmaya benzer.*

Bunların bozuk neslini ve kabilesini kesmek daha makul, köklerini kazımak daha iyidir. Ateşi söndürüp közü bırakmak, yılanı öldürüp yavrusunu korumak akıl kârı değildir.

*Bulutlar bengisu yağdırsa da
Söğüt dalından asla meyve yiyemezsin.
Vaktini soysuzla boşa harcama,
Hasır kamışından şeker yiyemezsin.*

Vezir bu sözleri dinledi. İster istemez kabullendi. Sultanın güzel düşüncesini takdir edip “Gerçekten sultanım” dedi, “Allah saltanatını uzun etsin. Deddiğiniz hakikatin ta kendisidir. Ancak bu henüz çocuk. Ruh terbiyesi sanırım henüz kirlenmemiştir. Ümit ederim ki; iyilerle beraber olur da akıllıların ahlâkıyla süslenir.”

Sultan vezirinin bilgece sözlerinin dinlerken, veziri bir hadisle konuşmasına devam etti. “Her doğan kişinin fitratı İslâm üzerinedir. Annesi ve babası onu sonradan Yahudi, Hıristiyan ve Mecusi yapar.”

*Lut(as)'un eşi kötülerle arkadaş olduğu için
Sülalesi peygamber ailesinden olmak şerefini yitirdi.
Hâlbuki Ashab-ı Kehf'in köpeği birkaç gün,
İyilerin peşine takıldı da insan olma şerefini kazandı.*

Bostan İle Gülistan

Vezer bunları söyledi, yanındaki nedimleri de ona eşlik etti. Sultan onların ricasını kırmayıp “Doğru bulmadım ama hadi affettim” dedikten sonra sözlerine şöyle devam etti:

Bilir misin Zâl, Rüstem’e ne dedi?
Düşmanı küçümsemek doğru değildir.
Küçük bir pınar zira suyunu aldıkça,
Deveyi yüküyle birlikte alıp götürmektedir.*

Kısaca vezir çocuğu alıp evine götürdü. Onu naz ve nimetle yetiştirdi. Eğitimi için hocalar tayin etti. Hocalar çoğu kısa zamanda güzel konuşmayı, etkili cevap vermeyi, sultanın huzurunda gereken ne varsa her şeyi tek tek öğretiler. Çevresindekilerce çocuğun bu güzel hasletleri çokça beğenildi.

Bir gün vezir, sultanın huzurunda çocuğun ahlâkından, üstün yeteneklerinden kısmen bahsederek; “Artık akıllı insanların terbiyesi onu etkilemiş, eski kusurları tümüyle yok olup gitmiştir sultanım.” dedi. Sultan bu sözü duyunca gülümseyerek şöyle cevap verdi:

*Kurt yavrusu, insanlar arasında büyüse de,
Sonunda aslına döner ve kurt olur.*

Aradan bir iki yıl geçti. Oğlan büyüdü. Mahallenin çapkınlarından bir grup, oğlana yanaşıp onunla arkadaşlık kurdular. Oğlan bir fırsatını bulur bulmaz veziriyle iki oğlunu öldürdü. Sonra da dağa çıkıp bitmez tükenmez hazinesine geçip oturdu, asi oldu. Bunu duyan sultan hayretinden ellerini dişleriyle ısırıp şöyle dedi:

*İnsan kötü demirden nasıl iyi kılıç yapsın?
Ey akıllık kişi bil ki, alçak insan terbiyeyle adam olmaz.
Misal mi istersin yağmura bak!
Doğasında güzellik ve temizlik olduğu halde,
Bahçede lale çorak yerde diken bitirir.
Çorak arazi sümbül vermez.
Ümit tohumunu boşa zayi etme.
Zira kötülere iyilik etmek,
İyilere kötülük etmek demektir.*

Olu-Yorum

*Zâl ve oğlu Rüstem, İran destan kahramanlarındandır.

Peygamber'in (sav) Hayatından Değerler Eğitimi

Günde 100
defa tevbe
ederdi.

Efendimiz (sav) şöyle buyuruyorlar: "Ey insanlar! Allah'a karşı tövbe ediniz. Ben günde yüz sefer tövbe ederim.

Müslim, Zikir, 41

Öğrendim

Peygamber Efendimiz (sav) bile günde 100 defa tövbe ettiyese ben de günde en az 100 defa tövbe etmeliyim. Tövbe ederken nasıl tövbe etmem gerektiğini öğreneceğim ve.....

Sahabelerin Vasıfları

Birbilerini
nefislerine
tercih ederlerdi.

Yermük Savaşında, Haris b. Hişam, İkrime b. Ebi Cehil ve Ayyaş b. Ebi Rabia ağır yaralar alarak yere düştüler. Haris b. Hişam içmek için su istedi. Askerlerden biri ona su götürdü. İkrime'nin kendisine baktığını görünce " Bu suyu İkrime ' ye götür " dedi. İkrime suyu alırken , Ayyaş'ın kendine baktığını gördü ,suyu içmeyerek "Bunu götür Ayyaş'a ver" dedi .Fakat su Ayyaş 'a yetişmeden Ayyaş son nefesini verdi. Bunun üzerine suyu getiren İkrime 'ye koştu. Fakat İkrime de vefat etmişti .Hemen Haris 'in yanına koştu. Fakat İkrime de vefat etmişti. Hemen Haris 'in yanına koştu. Neyazık ki Haris de ruhunu teslim etmiş üçüne de su nasip olmamıştı.

Bostan İle Gülistan

Gülistan- Beşinci Hikâye

Ögülmüş'in* saray kapısında bir çavuş oğlu gördüm. Aklı, zekası, kavrayışı ve sezgisi ne kadar övülse yeridir. Hem de o küçük yaşta, büyüklük alametleri sırayla alınca dizilmişti.

Akıl ve zekâsından ötürü

Büyüklük yıldızı parladı

Özetle o çocuk iç ve dış güzelliğiyle kısa zamanda sultanın gözüne girmeyi başardı. Bilgeler; “Zenginlik hünerledir, malla değil; büyüklük akılladır yaşla değil” demişler. Yaşlıları mevkiini kıskanıp onu hainlikle suçladıktan sonra idam edilsin diye çok uğraştılar.

Dost, dostu sevdikten sonra düşman ne yapabilir ki?

Sultan bu suçlamalar üzerine çocuğa sormuş: “Bunlar sana neden düşman kesildi?”

Çocuk utanarak; “Sultanım” diye cevap vermiş, “sayenizde herkesi memnun ettim. Ancak huzurumu ve devletinizi çekemeyenleri mutlu edemedim.”

Kimsenin gönlünü incitmek istemem,

Fakat içi içini yiyen kıskanca ne yapabilirim?

Ey kıskanç! Sana diyorum, öl de kurtul.

Çünkü sen ölmedikçe kıskançlığın da ölmeyecek.

Talihsizler talihlilerin mutluluğu ve makamı yok olsun isterler.

Yarasaların gözü gündüz görmezse güneşin ne günahı var!

Doğrusunu istersen, güneşin kararmasındansa, bırak bin göz böyle kalsın.

*Ögülmüş, Harzemşah Devleti'nin bilge vezirlerinden biri.

Oku-Yorum

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
